

Непознато на българската аудитория досега изследване за превръщането на България в съветски сателит беше представено за първи път у нас. То представлява книгата на известния български юрист проф. **Никола Долапчиев** (1897-1964) „**България: превръщането в сателит**” – анализ на историческите събития (1944-1953), която е издадена в Бразилия на английски през 1971 г. и е цитиран на запад труд, но достига до родината на автора едва днес.

Събитието се състоя в Нов български университет във вторник (21 януари 2020 г.), а на него присъстваха студентски преподаватели и граждани.

Основна заслуга за издаването на изследването на проф. Долапчиев в България има проф. Веселин Вучков, юрист, преподавател в Югозападния университет – Благоевград, НБУ и Академията на МВР, министър на вътрешните работи (2014-2015) и зам.-министър на вътрешните работи (2009-2013).

Пътят до издаването на „България: превръщането в сателит” у нас

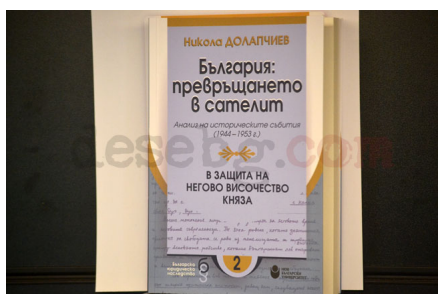
Проф. Вучков е автор на встъпителната статия към книгата „България: превръщането в сателит”. Темата за случилото се с известни преди 9 септември 1944 г. български юристи след Деветосептемврийския преврат бе повдигната за първи път в

Написано от Христо Христов
Сряда, 22 Януари 2020 18:02

документалното издание на Комисията по досиетата [„Държавна сигурност и юриспруденцията \(1944-1975\)“](#) представено през 2016 г.

В него са публикувани няколко документа на ДС, разработвала проф. Никола Долапчиев. Проф. Вучков с допълнителни изследвания публикува редица статии, проследяващи съдбата на няколко от най-известните български юристи.

В края на 2018 г. [той представи своя презентация в НБУ за забравените светила](#) в българската наказателно-правната наука – проф. Никола Долапчиев, Светослав П. Велчев и проф. Никола Саранов.

Тогава за първи път проф. Веселин Вучков съобщи факта, че проф. Никола Долапчиев е автор на книгата „България: превръщането в сателит“ и заяви, че ще предприеме стъпки за нейното издаване след толкова години и в България.

Това вече е факт, след като се свързва с наследниците на известния в миналото професор в САЩ.

Кой е проф. Никола Долапчиев

Авторът на „България: превръщането в сателит“ проф. Никола Долапчиев е преподавател по наказателно право и член на БАН, специализирал е в Германия.

По време на „народния съд“ той е защитник на княз Кирил Преславски, но усилията му да докаже неучастието на брата на цар Борис III в много от обвиненията не се увенчава успех, защото смъртните присъди на регентите, министрите и депутатите са определени от Георги Димитров в Москва (в книгата е публикуван и текст под заглавието „В защита на негово височество княза“, в който Долапчиев свидетелства за събитията по време на „народния съд“ и защита му на княз Крили, б.а.).

Заради близостта си със „Звено“ проф. Долапчиев е назначен за пълномощен министър на страната във Великобритания през лятото на 1947 г., но още през следващата година е отзован от комунистическата диктатура.

Юристът обаче отказва да се завърне в комунистическа България и остава със семейството си в Лондон. През 1957 г. заминава за САЩ и се установява в Лос Анджелис, където преподава в Калифорнийския университет.

Държавна сигурност започва срещу него мащабна разработка под псевдонима „ДИПЛОМАТА“. Три години преди смъртта му през 1964 г. тя е прекратена.

За „България: превръщането в сателит“

Книгата „България: превръщането в сателит“ се издава от НБУ и е втора книга от поредицата „Българско юридическо наследство“ на университета.

Написано от Христо Христов
Сряда, 22 Януари 2020 18:02

„Когато преди време в една своя презентация в НБУ проф. Вучков разказа за няколко забравени имена на български юристи, онова, което беше смайващо за мен, човек, който се занимава с българска история, че ставаше дума за няколко човека популярни в българското общество като изключително почтени хора”, заяви проф. Веселин Методиев по време на представянето на книгата във вторник.

Той припомни как в края на презентацията проф. Вучко е споменал за неиздадената повече от половин век книга на юриста проф. Никола Долапчиев. В последващи разговори се е стигнало до идеята именно НБУ да издаде книгата на български, което вече е факт.

Проф. Веселин Вучков сподели своето вълнение от издаването на книгата, която той определи като почти неизвестно изследване сред юристите и историците у нас.

„Усилията за издаването на книгата си заслужава, защото проф. Никола Долапчиев е една много интересна фигура за своето време”, заяви проф. Вучков.

Написано от Христо Христов
Сряда, 22 Януари 2020 18:02

По думите му за своето време като повечето си колеги в Софийския университет Долапчиев е изкушен и от политически изяви и той е бил привърженик на политическия кръг „Звено“.

„На моите колеги юристи Никола Долапчиев е известен като класика на българското наказателно право до 1947 г.

„Наблюдавайки какво се случва в България през първите две години след 9 септември 1944 г., малко или много участник в някои събития сред които и „народния съд“ като адвокат проф. Долапчиев трупа вътрешно напрежение, изпратен е за пълномощен министър в Лондон през 1947 г. и няколко месеца след това публично на пресконференция в английската столица обявява своето неодобрение на политиката в родината му и се превръща в невъзвращенец“, спомена важни моменти от биографията му проф. Вучков. Впоследствие Долапчиев заминава за САЩ със семейството си.

След смъртта на юриста организация на български емигрант обявява конкурс за издаване на книга и се спира на ръкописа на проф. Долапчиев. Така се стига до издаването на „България: превръщането в сателит“ – анализ на историческите събития (1944-1953).

Проф. Вучков заяви, че наследниците на Никола Долапчиев в САЩ са много щастливи, че книгата излиза и на български. Изданието може да бъде намерено в книжарницата на НБУ. Предстои премиера на книгата за по-широката общественост в София.